

De vertaling van deze pagina is automatisch geproduceerd met behulp van machinevertaling [\[Link\]](#). Machinevertalingen kunnen fouten bevatten die de duidelijkheid en nauwkeurigheid van de informatie kunnen schaden; de Ombudsman kan niet aansprakelijk worden gehouden voor eventuele afwijkingen. Voor de grootste mate van betrouwbaarheid en rechtszekerheid wordt verwezen naar de bronversie in het Engels (klik op de link hierboven). Meer informatie vindt u in ons taal- en vertaalbeleid [\[Link\]](#).

Besluit in zaak 1487/2016/EIS betreffende het antwoord van de Europese Commissie op een klacht waarin wordt gesteld dat personen met een handicap worden gestigmatiseerd door een waarschuwing voor afbeeldingen van tabaksproducten

Besluiten

Zaak 1487/2016/EIS - Geopend op 11/07/2017 - Besluit over 11/07/2017 - Betrokken instelling Europese Commissie (Geen verder onderzoek gerechtvaardigd) |

De zaak betrof het antwoord van de Europese Commissie op een klacht waarin werd gesteld dat personen met een handicap worden gestigmatiseerd door een beeldwaarschuwing die wordt gebruikt voor tabaksproducten.

Klager, de Ombudsman voor Sociale Zaken en hoofd van het Bureau voor de bestrijding van discriminatie van Sleeswijk-Holstein in Duitsland, beweerden dat het beeld, dat een persoon in een rolstoel toont naast een tekst waarin wordt vermeld „rook veroorzaakt beroertes en handicap”, mensen met een handicap in een slecht daglicht portretteert. De foto in kwestie is een van de vele door de Commissie verstrekte foto's.

De Commissie legde uit dat de foto's bedoeld zijn om mensen te informeren over de risico's van roken. Zij voegde eraan toe dat de foto's werden geselecteerd volgens een zeer strikte selectieprocedure.

De Ombudsman onderzocht de kwestie en vond de uitleg van de Commissie in het algemeen redelijk. Zij heeft derhalve besloten dat verder onderzoek naar de klacht in dit stadium niet gerechtvaardigd is. Zij begrijpt echter ook dat de publicatie van dergelijke foto's negatief kan worden waargenomen door personen met een handicap en door organisaties die hen vertegenwoordigen. Daarom is de Ombudsman van mening dat het, voor de toekomst en om een zo goed mogelijk evenwicht te vinden tussen de verschillende belangen die op het spel staan, nuttig zou zijn om geschikte maatschappelijke groepen te raadplegen over de keuze van

gevoelige beelden voordat deze openbaar worden gemaakt.

De achtergrond van de klacht

1. Klager is de ombudsman voor sociale zaken en hoofd van het Bureau voor de bestrijding van discriminatie van Sleeswijk-Holstein in Duitsland.
2. De EU-richtlijn tabaksproducten [1] schrijft voor dat sigaretten en verpakkingen van shagtabak gecombineerde gezondheidswaarschuwingen moeten bevatten, bestaande uit i) een afbeelding, ii) een tekstwaarschuwing en iii) informatie over stopzetting. De „bibliotheek” van te gebruiken beeldwaarschuwingen wordt gedefinieerd in een afzonderlijke gedelegeerde richtlijn (de „richtlijn beeldwaarschuwingen”) [2] .
3. Op 22 augustus 2016 schreef de voorganger van klager aan de Commissie, waarin zij erop wees dat haar kantoor een aantal klachten had ontvangen over een waarschuwing voor afbeeldingen op verpakkingen van tabaksproducten (in de tekst van de afbeelding staat dat „de *spot veroorzaakt beroertes en handicaps*”). Ze waren van mening dat een van de foto's, die een persoon in een rolstoel toont, mensen met een handicap discrimineerde en stigmatiseerde. Ze voerden aan dat de afbeelding mensen in een rolstoel in een slecht daglicht schilderde, terwijl duidelijk niet alle handicaps die mensen nodig hadden om rolstoelen te gebruiken, werden veroorzaakt door roken.
4. Op 21 september 2016 heeft de Commissie de klager geantwoord. Het betreurde dat sommige mensen zich gediscrimineerd voelden vanwege het beeld. Zij voerde echter aan dat het beeld niemand stigmatiseerde en evenmin discriminerend was. Zij verklaarde dat de verschillende foto's die zij heeft gebruikt, bedoeld waren om potentiële consumenten te informeren over de risico's van roken. Voorts legde de Commissie uit dat de foto's werden gekozen na een zeer strikte selectieprocedure, waarbij bijzondere aandacht werd besteed aan het algemene doel om tabaksconsumptie te voorkomen en te verminderen. Daartoe heeft de Commissie ook medisch specialisten geraadpleegd [3] .

5. Ontevreden met het antwoord van de Commissie wendde klager zich tot de Ombudsman.

Het onderzoek

6. De Ombudsman opende een onderzoek naar de klacht en stelde de volgende bewering vast:

De Commissie heeft de klager geen overtuigend en uitputtend antwoord gegeven.

7. In de loop van het onderzoek heeft de Ombudsman naar behoren rekening gehouden met de in de klacht verstrekte informatie. Zij voerde met name een grondige analyse uit van de correspondentie die tussen de Commissie en klager had plaatsgevonden voordat klager zich tot de Ombudsman wendde. De Ombudsman voerde ook haar eigen onderzoek uit, waaronder contact met het Europees Gehandicaptenforum. De laatste uitte zijn bezorgdheid over de geschiktheid van de foto's.

Grief dat de Commissie geen adequaat antwoord heeft gegeven

Aan de Ombudsman voorgelegde argumenten

8. Volgens klager stigmatiseerde het beeld mensen met een handicap. Hij stelde dat handicaps waarvoor rolstoelgebruik nodig is, meestal niet het gevolg zijn van roken. Bovendien portretteerde het beeld rolstoelgebruikers als „frail, ongelukkig en wanhopig”. Hij verwees ook naar de inhoud van de link op de website waarnaar de Commissie in haar antwoord op de klacht had verwezen. Klager was van mening dat de inhoud van deze link ten onrechte steun verleent aan de opvatting dat de foto's „medisch correct” zijn. Hij maakt zich ook zorgen over het feit dat de Commissie alleen juridische deskundigen raadpleegt die verband houden met auteursrechtelijke kwesties.

Beoordeling van de Ombudsman

9. De Ombudsman is zich ervan bewust dat het gebruik van foto's van personen met een handicap een gevoelige kwestie is die op nationaal niveau zeer controversieel is [4] . Overeenkomstig artikel 8 van het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap moeten staten die partij zijn zich onthouden van het creëren van negatieve beelden met betrekking tot handicaps of beelden die als zodanig kunnen worden opgevat. Zij moeten in plaats daarvan de positieve perceptie van personen met een handicap bevorderen.

10. Tegelijkertijd merkt de Ombudsman op dat tabaksgebruik een grote zorg voor de volksgezondheid is in de EU. In dit geval is het beeld bedoeld om aan te geven dat een van de vele negatieve gevolgen van tabaksgebruik ernstige arbeidsongeschiktheid is als gevolg van aan roken gerelateerde ziekten. De Commissie legde uit dat i) het doel van de foto's is om bestaande en potentiële rokers over dergelijke risico's te informeren en te waarschuwen, en dat ii) zij medische specialisten had geraadpleegd over de foto's en hun geschiktheid voor de begeleidende tekstwaarschuwing.

11. De doelstelling om het gebruik van tabaksproducten terug te dringen en uit te bannen is ongetwijfeld een van de hoogste volksgezondheidsprioriteiten in de EU. Het gebruik van grafische en soms schokkende beelden is al geruime tijd een integraal onderdeel van de inspanning om dit doel te bereiken. Bij het selecteren van de juiste beelden moet een evenwicht worden gevonden tussen het maximaliseren van de effectiviteit en het waarborgen van gevoeligheid voor de positie van mensen voor wie sommige beelden beledigend kunnen zijn. De voor gebruik als gezondheidswaarschuwingen voor tabaksproducten goedgekeurde afbeeldingen zijn opgenomen in een bijlage bij een gedelegeerde EU-richtlijn [5] . Het mandaat van de Ombudsman staat haar niet toe bezwaar te maken tegen de inhoud van de wetgeving die door de EU-wetgever is goedgekeurd. De Ombudsman is echter van mening dat de Commissie over het geheel genomen een redelijk antwoord op de klacht heeft gegeven en dat er derhalve geen reden is om verder te onderzoeken.

12. Tegelijkertijd benadrukt de Ombudsman dat het voor de EU-administratie belangrijk is rekening te houden met de perceptie van de burgers en de noodzaak om een positief imago van de EU te bevorderen. Bij elke toekomstige herziening van de afbeeldingen die op de verpakking van tabaksproducten moeten worden afgedrukt, is de Ombudsman van mening dat het nuttig zou zijn voor de Commissie om breed overleg te plegen, en niet alleen met

gezondheidswerkers. Zoals blijkt uit deze klacht, kunnen sommige van deze afbeeldingen bijzonder gevoelig zijn voor mensen met een handicap. De Ombudsman is dan ook van mening dat, om een zo goed mogelijk evenwicht te vinden tussen de rechten en belangen van personen met een handicap enerzijds en het volksgezondheidsperspectief anderzijds, de raadpleging van passende maatschappelijke organisaties bijzonder nuttig zou zijn.

Conclusie

Op basis van het onderzoek naar deze klacht sluit de Ombudsman deze af met de volgende conclusie.

Verdere onderzoeken zijn niet gerechtvaardigd.

De Ombudsman benadrukt dat het voor de EU-administratie belangrijk is rekening te houden met de perceptie van de burgers en de noodzaak om een positief imago van de EU te bevorderen. Bij elke toekomstige herziening van de afbeeldingen die op de verpakking van tabaksproducten moeten worden afgedrukt, is de Ombudsman van mening dat het nuttig zou zijn voor de Commissie om breed overleg te plegen, en niet alleen met gezondheidswerkers. Zoals blijkt uit deze klacht, kunnen sommige van deze afbeeldingen bijzonder gevoelig zijn voor mensen met een handicap. De Ombudsman is dan ook van mening dat, om een zo goed mogelijk evenwicht te vinden tussen de rechten en belangen van personen met een handicap enerzijds en het volksgezondheidsperspectief anderzijds, de raadpleging van passende maatschappelijke organisaties bijzonder nuttig zou zijn.

Klager en de Commissie zullen van dit besluit in kennis worden gesteld.

Emily O'Reilly

Europese Ombudsman

Straatsburg, 11/07/2017

[1] Richtlijn 2014/40/EU van het Europees Parlement en de Raad van 3 april 2014 betreffende de onderlinge aanpassing van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen van de lidstaten inzake de productie, de presentatie en de verkoop van tabaks- en aanverwante producten en tot intrekking van richtlijn 2001/37/EG (PB 2014, L 127, blz. 1).

[2] Gedelegeerde richtlijn 2014/109/EU van de Commissie van 10 oktober 2014 tot wijziging van bijlage II bij richtlijn 2014/40/EU van het Europees Parlement en de Raad door de oprichting van de bibliotheek van beeldwaarschuwingen voor tabaksproducten (PB 2014, L 360, blz. 22).

[3] De Commissie verklaarde dat meer informatie over de waarschuwingen voor foto's te vinden is op: http://ec.europa.eu/health/tobacco/docs/pictorialwarnings_tpd_en.pdf [Link]

[4] Dit is bijvoorbeeld het geval bij verkeersveiligheidscampagnes.

[5] Zie voetnoot 2.